

[Marie Antoinette von Lowzow.]

på dem, må man bygge på et samarbejde med frivillige organisationer eller foreninger; thi et sådant arbejde vil gå ud over, hvad det offentlige med fordel og rimelighed vil kunne påtage sig. De frivillige organisationer må påtage sig overfor befolkningen at popularisere tanken om den frivillige tilmelding, og de må formidle forbindelse med forsvarets forskellige grene. De må opbygge en udstrakt propaganda, og de må udføre et meget stort arbejde for at bevare og øge interessen hos de frivillige og for at øge det kammeratskab og sammenhold, der bør herske mellem dem. Frivillige er jo ikke som udskrevet personel bundet til at blive i tjenesten. Det frivillige personels tilhørsforhold hviler på idealer og begejstring, og denne må vedligeholdes, hvis man skal beholde de frivillige og den værdi, de repræsenterer.

På baggrund af det frivillige personels større værdi må det være mest hensigtsmæssigt fortrinsvis at udvælge det faste personel, der skal bruges i administration og instruktion, samt iøvrigt lederne blandt de frivilligt tilmeldte. Organisationen af de frivillige foreninger, som efter aftale med myndighederne bør overtage det arbejde, jeg før skitserede, må foregå under hensynet til det brug, man vil gøre af det frivillige personel. Da personellet skal stå til rådighed for de forskellige grene af forsvar og mest hensigtsmæssigt underlægges disse som forskellige korps eller organisationer — hvad man nu vil benævne det —, så vil man ganske sikkert opnå de bedste resultater, når hvert sådant korps er knyttet til sin specielle frivillige organisation. Koncentration og hurtighed i arbejdet, nær kontakt med de frivillige og en vis sund konkurrence mellem de forskellige grene vil herved fremmes. Dette bemærkes, fordi der tidligere er ført en vis diskussion om hensigtsmæssigheden af eventuelt kun at have en frivillig organisation. Denne tanke er sikkert opstået på grund af det eksempel, man har i organisationen af tilsvarende art i Sverige, hvor een lotteorganisation skaffer frivillige til samtlige forsvarsgrene. Jeg kan imidlertid udfra et nært kendskab til disse svenske forhold sige, at denne koncentration af det frivillige foreningsarbejde har vist sig at give et meget tungt virkende apparat administrativt og skabe meget lidt tilfredshed hos de enkelte korps eller afdelinger, der er knyttet til de forskellige forsvarsgrene. Modsætningsvis har man f. eks. i England holdt såvel de enkelte korps som deres propagandaarbejde ude i befolkningen helt adskilte fra hinanden, og der er skabt almindelig tilfredshed med denne

form. Selvom arbejdet i England helt er ledet af statsmyndighederne, kan erfaringerne herfra dog sikkert med største vægt anvendes, da man der har anvendt kvinderne i krig og har erfaringer fra et så umådeligt stort arbejdsområde.

Det kvindelige personels opgave i de forskellige forsvarsgrene må være i så høj grad som muligt at erstatte eller supplere mænd i forskelligt arbejde, således at det antal mænd, der kan stilles til rådighed for det direkte kombattantarbejde, derved kan forøges. Mange slags arbejder, som kvinderne på denne måde vil blive stillet overfor, vil være helt fremmed for dem, vil ikke være det, man kalder kvindearbejde, men det har dog i de krigsførende lande vist sig, at kvinderne kunne klare alle de mangeartede opgaver, de blev stillet overfor, og det viste sig endda ofte, at kvinderne kunne klare sig og have bedre anlæg for forskellige af dem end mænd.

Ud fra personlige studier indenfor den engelske marine kan jeg bekræfte, at der omtrent ingen grænser er for, hvor højt marinens ledelse vurderer den indsats, som det engelske frivillige kvindekorps, de kvindelige marinere, de såkaldte WRNS har gjort under krigen og forøvrigt også efter krigen, for korpset er, omend i reduceret form, bibeholdt som en fast del af den kongelige engelske marine. Det var almindeligt indenfor marinen at høre en udtalelse som denne: uden de kvindelige marinere havde vi ikke kunnet vinde krigen. Ja, jeg kan sige, at den største kritik, jeg hørte under de mange, mange samtaler, jeg førte med alle arter af befalingsmænd indenfor marinen, var en udtalelse af en ung løjtnant, der på mit spørgsmål oplyste, at kvinderne var lige så lette og hurtige at uddanne som mænd, og at de udførte arbejdet lige så godt, når først de var uddannet, men, sagde han, til forklaring, det skyldes naturligvis, at kvindernes horisont er så begrænset, at de koncentrerer sig om det, de har med at gøre. Om man egentlig kan kalde dette en kritik, ved jeg ikke, men det var i hvert fald det nærmeste tilløb dertil.

Hvis man bl. a. med hensyn til tilmelding skal bygge på frivillighedens princip — og det er som nævnt forud af allerstørste værdi —, må frivillige organisationer som sagt deltage i arbejdet. På den anden side kan staten — i dette tilfælde forsvarsmagten — ikke overlade det til frivillige organisationer alene at tage ansvaret for uddannelse og eventuelt mobiliseringsplacering af personel, der i krigstilfælde skal frigøre fast eller værnepligtigt personel til anden tjene-